

Spellingcategorieën en leerlijnen

In onderstaande overzichten worden de categorieën spelling van niet-werkwoorden (= onveranderlijke woorden) en werkwoorden beschreven zoals ze in Blink Spelling & Grammatica worden onderverdeeld, aangeboden en herhaald. In de laatste kolom wordt verwezen naar het categorienummer en de afnamemomenten in de LOVS-toetsen van Cito.

Categorieënoverzicht spelling van niet-werkwoorden

De categorieën worden onderverdeeld in drie soorten:

- **Spellingregels** → fundamentele, algemene spellingregels die altijd toepasbaar zijn. Met deze regels kun je heel veel woorden spellen. Denk aan de verlengingsregel en de korteklankregel.
- **Klankafspraken** → Hier gaat het om een specifieke schrijfwijze van een categorie woorden. Voor sommige klanken zijn er speciale, vaste afspraken. Het is handig om die afspraken te kennen. Het gaat vaak om stukjes van een woord die je altijd op dezelfde manier schrijft. Denk aan een vast spellingpatroon in woorden eindigend op -eeuw, -ieuw of -uw. Of de e in voor- of achtervoegsels die klinkt als /u/.
- **Weetwoorden** → Voor deze woorden bestaan geen afspraken en regels. Deze woorden moet je leren herkennen. De schrijfwijze moet ingeprent worden. Hoe meer je leest (en de woorden ziet), des te makkelijker je ze onthoudt.

Categorie Blink	Soort	Aanbod in Blink Spelling & Grammatica	Cito categorie + toetsmoment
5. samengestelde woorden Je schrijft de losse woorden helemaal en aan elkaar <i>(schooltas, stoelpoot).</i>	Spellingregel	gr.4: T4-w1; T5-w 1, 2, 3 en 6 gr.5: T2-w5; T5-w1 en 6	cat. 11: E3, M4, E4, M5, E5, M6
6. -eer, -eur, -oor Deze woorden klinken soms door de letter r een beetje anders. Je schrijft toch eer, oor, eur <i>(beer, keer, door, koor, deur, speur).</i>	Klankafpraak	gr.4: T4-w1; T5-w1, 2, 3 en 6	cat. 12: E3, M4, E4, M5

Groep 4-8

Categorie Blink	Soort	Aanbod in Blink Spelling & Grammatica	Cito categorie + toetsmoment
7. de e klinkt als /u/ (stomme e, sjwa) A. voorvoegsel met de e klinkt als /u/: ge-, be-, ver-, te-, -el, er, en, -te Je hoort /u/, je schrijft de e <i>(gevoel, bedrieger).</i> B. achtervoegsel met de e klinkt als /u/: -em, -elen, -enen, -eren Je hoort /u/, je schrijft de e <i>(knutselen, kinderen, stiekem).</i>	Klankafpraak	gr.4: T1-w2 en 6; T5-w1 en 6 gr.5: T1-w1 gr.5: T1-w2 en 6; T5-w1 en 6; gr.6: T1-w1	cat. 13: M4, E4, M5, E5 cat. 23: E5, M6

Categorie Blink	Soort	Aanbod in Blink Spelling & Grammatica	Cito categorie + toetsmoment
8. verkleinwoorden A. verkleinwoorden 1 met -je of -tje Je hoort /u/, je schrijft de e (huisje, stoeltje). Soms hoor je geen /t/, je schrijft hem wel (feestje, beestje, schriftje, kindje). B. verkleinwoorden 2 met -pje of -etje Je hoort /u/, je schrijft de e (lammetje, bloempje, dingetje, balletje). C. verkleinwoorden 3 met -aatje, -ootje, -uutje, -nkje Je hoort /u/, je schrijft de e. Verklein je een woord dat eindigt op a, o of u, dan schrijf je aatje, ootje uutje. Bij sommige woorden die eindigen op -ng, schrijf je -nkje (kettinkje, omaatje, parapluutje, autootje).	Klankafpraak	gr.4: T1-w3 en 6; T5-w2 en 6; gr.5: T1-w1 gr.5: T2-w2 en 6; T5-w2 en 6 gr.6: T2-w1 gr.6: T2-w2 en 6; T5-w2 en 6 gr.7: T2-w1	cat. 9: M4, E4 cat. 9: E5 ev cat. 9: E5 ev cat. 44: M7, E7
9. ei of ij Je hoort /ei/, soms schrijf je de korte ei, soms de lange ij (geit, spijker, aardbei, vijver).	Weetwoord	gr.4: T1-w5 en 6; T5-w3 en 6; gr.5: T1-w1	cat. 14: M4, E4, M5, E5, M6, E6

Categorie Blink	Soort	Aanbod in Blink Spelling & Grammatica	Cito categorie + toetsmoment
10. langermaakregel Je hoort /t/ aan het eind van een woord, je schrijft de t of de d (langermaakregel) <i>(strand, bont, handvat, werd, sprint, hield, getekend, gedraaid, mosterd).</i>	Spellingregel	gr.4: T2-w2 en 6; T5-w1, 2, 3 en 6; gr.5: T2-w1	cat. 15: M4, E4, M5, E5, M6, E6
11. langeklankregel A. lange klank aan eind van woord Je hoort aan het eind van een woord /aa/, /oo/ of /uu/, je schrijft dan één klinker: de a, de o of de u <i>(nu, panda, euro, ga).</i> B. langeklankregel-1 (open lettergreepregel) Je hoort een lange klank aan het eind van een klankgroep, je schrijft één klinker <i>(komen, ramen, benen, leven / vanaf M5: patat, papier).</i> C. langeklankregel-2 (open lettergreepregel) Je hoort een lange klank aan het eind van 2e of 3e klankgroep, je schrijft één letter <i>(soldaten, gedode, bewaking, notaris).</i>	Spellingregel	gr.4: T2-w2 en 6; T5-w1, 2, 3 en 6; gr.5: T2-w1 gr.4: T3-w2 en 6; T5-w1, 2, 3 en 6; gr.5: T3-w1 gr.5: T2-w3 en 6; T5-w1, 2, 3 en 6; gr.6: T2-w1	cat. 16: E4, M5 cat. 20: E4, M5, E5 cat. 20: M6, E6, M7, E7, B8

Categorie Blink	Soort	Aanbod in Blink Spelling & Grammatica	Cito categorie + toetsmoment
12. au of ou Je hoort /au/, je schrijft soms de atje-au en soms de otje-ou (<i>zout, blauw</i>). wel of geen w achter een au of ou Je hoort /au/, je schrijft daar een w achter als je het woord langer maakt en een w hoort (<i>rouw, flauwe</i>).	Weetwoord Klankafpraak	gr.4: T2-w5 en 6; T5-w1 en 6; gr.5: T2-w1	cat. 17: E4, M5, E5, M6, E6, M7, E7
13. de ch of de g Je hoort /g/, je schrijft soms de ch, vaak de g (<i>pech, echo, leeg, leg, lach</i>). cht of gt Je hoort /gt/ na een korte klank, je schrijft cht (<i>vlecht, lucht</i>) (<i>belangrijkste uitzonderingen zijn: ligt, legt, zegt</i>). Je hoort /gt/ na een lange klank, je schrijft gt.	Weetwoord Klankafpraak	gr.4: T3-w3 en 6; T5-w3 en 6; gr.5: T3-w1	cat. 18: E4, M5, E5, M6
14. -eeuw, -ieuw, -uw Je hoort /eew/ of /iew/, je schrijft eeuw of ieuw (<i>sneeuw, nieuw, spreek</i>). Je hoort /uww/, je schrijft uw (<i>ruw, sluw, duw, duwt</i>).	Klankafpraak	gr.4: T3-w5 en 6; T5-w2 en 6; gr.5: T3-w1	cat. 19: E4, M5, E5

Categorie Blink	Soort	Aanbod in Blink Spelling & Grammatica	Cito categorie + toetsmoment
15. korteklankregel A. korteklankregel-1 (medeklinkerverdubbeling) Je hoort een korte klank aan het einde van een klankgroep. Je schrijft dan achter de a, e, i, o of u twee medeklinkers (pakken, steppen, padden, puffen, mollen). B. korteklankregel-2 (medeklinkerverdubbeling) Je hoort een korte klank aan het einde van een andere klankgroep. Je schrijft dan achter de a, e, i, o of u twee medeklinkers (oppasser, bemanning, gebakken).	Spellingregel	gr.4: T4-w2 en 6; T5-w1, 2, 3 en 6; gr.5: T4-w1 gr.5: T1-w3 en 6; T5-w1, 2, 3 en 6; gr.6: T1-w1	cat. 21: E4, M5, E5 cat. 21: M6, E6, M7, E7, B8
16. -ig, -lijk Je hoort soms /ug/ en /luk/ aan het eind van een woord. Je schrijft dan meestal ig en lijk (gevaarlijk, handig, bemoeilijken).	Klankafpraak	gr.4: T4-w3 en 6; T5-w2 en 6; gr.5: T4-w1	cat. 24: M5, E5, M6
17. de f wordt v, de s wordt z In woorden die eindigen op de f of de s verandert die letter vaak als je het woord langer maakt. De f verandert dan in de v. De s in de z (verf-verven, huis-huizen, huls-hulzen). Je hoort dat niet altijd goed.	Klankafpraak / Weetwoord	gr.4: T4-w5 en 6; T5-w3 en 6; gr.5: T4-w1	cat. 22: E5, M6
5B. samengestelde woorden assimilatie Je schrijft de losse woorden helemaal en aan elkaar (zakdoek, kaasschaaf).	Spellingregel	gr.5: T2-w2 en 6; T5-w1 en 6; gr.6: T2-w1	cat. 45: M6, E6, M7, E7, B8

Categorie Blink	Soort	Aanbod in Blink Spelling & Grammatica	Cito categorie + toetsmoment
18. de i klinkt als /ie/ Je hoort /ie/, je schrijft soms de i <i>(kritiek, gitaar, vizier).</i>	Weetwoord	gr.5: T1-w5 en 6; T5-w1 en 6; gr.6: T1-w1	cat. 25: M6, E6, M7
19. de c klinkt als /s/ Je hoort /s/, je schrijft soms de c <i>(cijfer, cel, december, narcis).</i>	Weetwoord	gr.5: T3-w2 en 6; T5-w2 en 6; gr.6: T3-w1	cat. 26: M6, E6, M7, E7, B8
20. de c klinkt als /k/ Je hoort /k/, je schrijft soms de c <i>(cactus, secretaresse).</i>	Weetwoord	gr.5: T3-w3 en 6; T5-w2 en 6; gr.6: T3-w1	cat. 27: M6, E6, M7, E7, B8
21. de 's Je hoort /s/, je schrijft de 's: a om ervoor te zorgen dat een woord dat eindigt op de a, i, o, u of y goed wordt uitgesproken, bij meervoud en bezit <i>(komma's, Jimmy's broek).</i> b als afkorting van des <i>('s nachts, 's ochtends).</i>	Klankafpraak	gr.5: T3-w5 en 6; T5-w3 en 6; gr.6: T3-w1	cat. 28: E6, M7, E7, B8
22. -tie klinkt als /tsie/ Je hoort /tsie/, je schrijft dan meestal tie <i>(actie, politie).</i>	Klankafpraak	gr.5: T4-w2 en 6; T5-w3 en 6; gr.6: T4-w1	cat. 29: E6, M7
23. -heid, -teit Je hoort /hijt/ of /tijt/ aan het eind van een woord, je schrijft dan altijd -heid, meestal -teit <i>(kwaliteit, schoonheid).</i>	Klankafpraak	gr.5: T4-w3 en 6; T5-w3 en 6; gr.6: T4-w1	cat. 30: E6, M7

Categorie Blink	Soort	Aanbod in Blink Spelling & Grammatica	Cito categorie + toetsmoment
24. de g klinkt als /zj/ Je hoort /zj/, je schrijft soms de g <i>(garage, giraf).</i>	Klankafspraak / Weetwoord	gr.6: T1-w2 en 6; T5-w1 en 6; gr.7: T1-w1	cat. 31: E6, M7
25. de ch klinkt als /sj/ Je hoort /sj/, je schrijft soms de ch <i>(machine, chef).</i>	Weetwoord	gr.6: T1-w3 en 6; T5-w1 en 6; gr.7: T1-w1	cat. 32: M7
26. th klinkt als /t/ Je hoort /t/ je schrijft soms th <i>(thee, apotheek, thuis).</i>	Weetwoord	gr.6: T1-w5 en 6; T5-w1 en 6; gr.7: T1-w1	cat. 41: M7, E7
27. hoofdletter Je schrijft een hoofdletter bij een eigennaam: a namen (personen, merken, titels) b aarde en ruimte (aardrijkskundige namen, talen, planeten) c stromingen (geschiedenis, religie, feestdagen) <i>(Floor, Mars, Pasen)</i>	Spellingregel	gr.6: T2-w3 en 6; T5-w2 en 6; gr.7: T2-w1	cat. 38: M7, E7
28. -isch klinkt als /ies/ Je hoort /ies/, je schrijft isch als het een bijvoeglijk naamwoord is, waar je een e achter kunt zetten <i>(magisch, fantastisch, automatisch, Belgisch).</i>	Klankafspraak	gr.6: T3-w2 en 6; T5-w2 en 6; gr.7: T3-w1	cat. 42: M7, E7
29. de b klinkt als /p/ Je hoort /p/ aan het eind van een woord, je schrijft de p of de b (langermaakregel) <i>(slib, rib, tob)</i> Bij sommige woorden werkt de langermaakregel niet. Je schrijft soms de b, soms de p <i>(absoluut, obstakel).</i>	Spellingregel Weetwoord	gr.6: T3-w3 en 6; T5-w3 en 6; gr.7: T3-w1	cat. 33: E7, B8

Categorie Bink	Soort	Aanbod in Bink Spelling & Grammatica	Cito categorie + toetsmoment
30. de y Je hoort /i/ of /ie/ of /j/, je schrijft dan soms de y <i>(baby, gym, yoghurt).</i>	Weetwoord	gr.6: T4-w2 en 6; T5-w3 en 6; gr.7: T4-w1	cat. 34: E7, B8
31. de x Je hoort /ks/, je schrijft dan soms de x <i>(extra, exact, taxi, ex).</i>	Weetwoord	gr.6: T4-w3 en 6; T5-w3 en 6; gr.7: T4-w1	cat. 43: E7, B8
32. trema Als het nodig is om in een woord de klanken van meerdere klinkers achter elkaar apart uit te spreken, zet je een trema boven de letter waar de andere klank begint <i>(sleeën, ruïne, geërgerd).</i>	Spellingregel	gr.7: T1-w2 en 6; T5-w1 en 6; gr.8: T1-w1	cat. 35: E7, B8
33. de tussen -n- Je hoort /u/, je schrijft de e of en <i>(blokkendoos, zonnehoe).</i>	Klankafpraak	gr.7: T2-w2 en 6; T5-w2 en 6; gr.8: T2-w1	cat. 37: B8
34. stoffelijke bijvoeglijke naamwoorden Er zijn bijvoeglijke naamwoorden die aangeven van welk materiaal iets is gemaakt. Deze noemen we stoffelijke bijvoeglijke naamwoorden. De meeste stoffelijke bijvoeglijke naamwoorden eindigen niet op de e, maar op en <i>(gouden, koperen).</i>	Klankafpraak	gr.7: T1-w3 en 6; T5-w1 en 6; gr.8: T1-w1	cat. 47: B8

Categorie Blink	Soort	Aanbod in Blink Spelling & Grammatica	Cito categorie + toetsmoment
35. leenwoorden Er zijn woorden die van oorsprong uit een andere taal komen. Je schrijft deze woorden vaak anders dan woorden die uit het Nederlands afkomstig zijn: a Frans leenwoord <i>(journaal, bureau)</i> b Engels leenwoord <i>(team, computer)</i>	Weetwoord	gr.7: T1-w3 en 6; T5-w2 en 6; gr.8: T1-w1	cat. 39, 40: B8
36. -iaal, -ieel, -ueel of -eaal Je hoort een tussenklank /j/ of /w/, je schrijft die niet <i>(sociaal, principieel, visueel, ideaal).</i>	Klankafpraak	gr.7: T3-w2 en 6; T5-w3 en 6; gr.8: T3-w1	cat. 46: B8
37. koppelteken Kun je als de lezer een klank in een samengesteld woord verkeerd lezen, dan zet je een koppelteken om de twee klinkers afzonderlijk te lezen <i>(auto-ongeluk).</i>	Spellingregel	gr.7: T3-w3 en 6; T5-w3 en 6; gr.8: T3-w1	cat. 37: doorstroomtoets

Categorieënoverzicht spelling van **werkwoorden**

Categorie/ subcategorie Blink	gewone spellingregels ✓	Aanbod in Blink Spelling & Grammatica	Cito categorie + toetsmoment
PERSOONSVORM TEGENWOORDIGE TIJD (PV TT)			
Persoonsvorm tegenwoordige tijd-1 ww-vormen die gespeld kunnen worden door de gewone spellingregels toe te passen, congruentie (ev-mv, persoon) <i>(hij loopt, zij zwemt)</i> werkwoorden met stam op v/f en z/s <i>(hij bonst, je leeft)</i>	✓	gr.6: T2-w5 en 6; T5-w1, 2, 3 en 6; gr.7: T2-w1 gr.6: T2-w5 en 6; T5-w1, 2, 3 en 6; gr.7: T2-w1	cat. 1a, 1b, 1d: E6, M7, E7 cat. 1c: E6, M7
Persoonsvorm tegenwoordige tijd-2 werkwoorden met prefix <i>(ze betaalt, hij vertelt)</i>		gr.6: T2-w5 en 6; T5-w1, 2, 3 en 6; gr.7: T2-w1	cat. 1a, 1b, 1c, 1d: E6, M7, E7
Persoonsvorm tegenwoordige tijd-3 werkwoorden met stam op d/t <i>(hij wordt, ik bid, hij praat)</i>		gr.7: T1-w5 en 6; T5-w1, 2, 3 en 6; gr.8: T1-w1	cat. 1e: M7, E7, B8
Persoonsvorm tegenwoordige tijd-4 werkwoorden met stam op d/t: vraag, geb. wijs en inversie <i>(vind ik?, vind jij?, vindt hij?, houd afstand!)</i>		gr.7: T1-w5 en 6; T5-w1, 2, 3 en 6; gr.8: T1-w1 M7, E7, B8	cat. 1f: E7, B8

Categorie/ subcategorie Blink	gewone spellingregels ✓	Aanbod in Blink Spelling & Grammatica	Cito categorie + toetsmoment
PERSOONSVORM VERLEDEN TIJD (PV VT)			
Persoonsvorm verleden tijd-1 regelmatige ww, op -te(n) of de(n), stam niet op d, t, v, z <i>(hij pakte, ze woonden)</i> frequent voorkomende onregelmatige werkwoorden <i>(zij klommen, hij viel)</i>	✓ ✓	gr.6: T3-w5 en 6; T5-w1, 2, 3 en 6; gr.7: T3-w1	cat. 2a: E6, M7, E7
Persoonsvorm verleden tijd-2 werkwoorden met stam op d/t <i>(hij praatte, zij landden)</i> werkwoorden met stam op v/z <i>(ik reisde, jullie leefden)</i> onregelmatige ww op -d 2 ^e /3 ^e persoon <i>(ik werd, zij hield, hij liep)</i> lastige onregelmatige werkwoorden <i>(hij stond, hij meed)</i>		gr.7: T2-w5 en 6; T5-w1, 2, 3 en 6; gr.7: T2-w1 gr.7: T2-w5 en 6; T5-w1, 2, 3 en 6; gr.7: T2-w1 gr.7: T2-w5 en 6; T5-w1, 2, 3 en 6; gr.7: T2-w1	cat. 2b: M7, E7, B8 cat. 2d: M7, E7 cat. 2c: M7, E7, B8 cat. 2c: M7, E7, B8

Categorie/ subcategorie Blink	gewone spellingregels ✓	Aanbod in Blink Spelling & Grammatica	Cito categorie + toetsmoment
VOLTOOID DEELWOORD (VTT/VVT)			
Voltooid deelwoord			
regelmatige ww, stam niet op v, z (gemaakt, gebeld)	✓	gr.7: T3-w5 en 6; T5-w1, 2, 3 en 6; gr.8: T3-w1	cat. 3a: M7, E7, B8
frequent voorkomende onregelmatige werkwoorden (geklommen, gevallen)	✓		
voltooid deelwoord bijvoeglijk gebruikt (= bvn) Je past de gewone spellingregels toe (de gemaakte afspraak, de verstopte eieren).	✓	gr.7: T3-w5 en 6; T5-w1, 2, 3 en 6; gr.8: T3-w1	cat. 4: E7, B8
werkwoorden met stam op v/z (gereisd, geleefd)		gr.7: T3-w5 en 6; T5-w1, 2, 3 en 6; gr.8: T3-w1	cat. 3c: E7, B8
werkwoorden met prefix (heeft betaald, heeft verteld)			
voltooid deelwoord bijvoeglijk gebruikt, homofone gevallen (de vergrote foto)		gr.7: T3-w5 en 6; T5-w1, 2, 3 en 6; gr.8: T3-w1	cat. 4: E7, B8